

ARM, RIJK BELGIE

Dat er verscheidene verzamelaars van moderne munten, ondermeer diegenen die een verzameling van het Koninkrijk België vanaf 1830 aanleggen, na verloop van jaren ontgoocheld geraken hoeft geen betoog. Vooreerst moet men al zeer kapitaalkrchtig zijn om pas na vele jaren te kunnen bogen op een mooie doch nog altijd onvolledige verzameling. Dit is vooral het geval als men een volledige verzameling wil aanleggen d.w.z. alle jaartallen in de beide landstalen en in zowel de A en B positie voor wat de randschriften betreft. Daarom gaan meer en meer verzamelaars van dergelijke verzameling over op, ofwel het aanleggen van een collectie in één van beide landstalen, ofwel op een type verzameling d.w.z. één muntstuk van elk uitgegeven munttype.

Welke verzamelvorm men ook toepast, na verloop van tijd zoekt men ofwel een bijkomende thema verzameling ofwel gaat men over op het verzamelen van oudere munten, van voor onze onafhankelijkheid. Ofwel stapt men eenvoudig af van de munten van het Koninkrijk België, verkoopt of ruilt men ze, om over te schakelen naar b.v.b. Europese herdenkingsmunten vanaf de periode na wereldoorlog II. Waarom en wat is de hoofdoorzaak van deze verzamelneigheid? Vooreerst de zeer wisselvallige en soms het vele jaren uitblijven van de uitgifte van een nieuw munttype. En ook en dat is volgens mijn persoonlijke mening de hoofdoorzaak, het te strak en te traditioneel houden van de beeldenaars. De kunstenaars en ontwerpers worden te beperkt gekozen en kunnen hun artistieke krachten niet botvieren. Daarom verzaken vaak gerenomeerde en talentrijke kunstenaars deel te nemen aan de selecties die soms georganiseerd worden bij de uitgifte van een herdenkingsmunt, ik citeer hierbij het muntstuk geslagen ter gelegenheid van 150 jaar onafhankelijkheid.

Waar er voor postzegelverzamelaars te veel gedaan wordt blijven de muntverzamelaars in de kou staan. Een nieuwe muntuitgifte laat dikwijls te lang op zich wachten en als er dan eens een herdenkingsmunt uitgegeven wordt dan is deze qua uitvoering en ontwerp beneden alle verwachting. Een mooi voorbeeld hiervan is het muntstuk van 250 frank uitgegeven ter gelegenheid van het 25-jarig bewind van Zijne Majesteit. De keerzijde ervan, met alle respect voor de ontwerper, is kortom beneden alles. En nochtans heeft België, zowel internationaal bekende medailleontwerpers als graveerders die zeker een vergelijking met hun buitenlandse confraters kunnen doorstaan. Een mooi voorbeeld van wat er in België op muntgebied kan gepresteerd worden is wel de zilveren herdenkingsmunt uitgegeven ter gelegenheid van het huwelijk van Zijne Majesteit koning Boudewijn met Doña Fabiola de Mora y Aragon. Dit is wel een speciale munt en wel om volgende reden. Het is de eerste munt uitgegeven sinds het ontstaan van het koninkrijk België met Latijnse legende (mooi initiatief voorwaar teneinde taalperikelen te omzeilen). Het is ook de eerste Belgische munt waarop er een koningin is afgebeeld, en hopelijk niet de laatste! Verder ziet men op de keerzijde van deze munt links onderaan tegen de rand en juist onder de palmtak de kop van een

lam als muntmeestertekken van de toenmalige muntmeester de heer Lanquet. Aan de rechterzijde onderaan op dezelfde plaats ziet men het engelhoofdje zijnde het ouwenoude embleem en kenmerk van de munt te Brussel, het muntteken. Onder de waarde aanduiding merkt men de initialen van de meester graveerder C.V.O. wiens naam Carlos Van Dionant was. Het is ook de eerste munt sinds onze onafhankelijkheid waarop en het muntmeesterteken en het muntteken voorkomen. Op elke nieuwe muntuitgifte zien we sindsdien deze beide herkenningstekens opnieuw verschijnen. Met het verschil dat het lamshoofd slechts op één enkel munttype voorkwam, daar de opvolger van de heer Lanquet namelijk de heer Vogelaar een vogeltje getekend in zijn vlucht als persoonlijk muntmeesterteken aannam. Het engelhoofdje is op later uitgegeven nieuwe munttypen vervangen door het hoofd van aartsengel Michael getekend naar het beeld zoals het prijkt op de torenspits van het Brussels stadhuis. De traditie om de munten een zogenaamd identificatieteken mede te geven bestond voor wat onze streken betreft sinds de middeleeuwen (hoewel de Romeinse munten die evenwel allenmaal buiten het grondgebied van het huidige België geslagen waren, doch ook in onze contrëien in wisselende hoeveelheden circuleerden reeds voorzien waren van muntplaatstekens) bij middel van letters van het Latijns alfabet en hield op voor wat het grondgebied van het huidige België betreft, onder de regering van Willem I, de eerste en tevens de laatste koning van het Verenigde Koninkrijk der Nederlanden. Desondanks voeren de Nederlandse vorsten nog altijd, alhoewel volledig ten onrechte, de titel, "Koningin der Nederlanden" en staat deze titel ook nu nog op de Nederlandse munten. Om terug te keren naar de herdenkingsmunt van het koninklijk huwelijk waarop we nog steeds op de keerzijde de gekroonde wapenschilden van de respectievelijke vorstenhuizen ontwaren aan weerszijden onringd door een palmtak van de buksboom (van oudsher werden dergelijke takken met altijdgroene kleine blaadjes op Palmzondag gewijd). Terecht graveerde de heer Van Dionant deze palmtakken daar ze ook als versiering bij bruiloften toepasselijk waren (altijd groen en altijd dierend tot het afsterven). Bij dit alles kan men slechts stillietjes mijmeren en bedenken hoe jammer het toch is dat het huwelijk van hunne koninklijke hoogheden kinderloos is gebleven. "De mens wikt, God beschikt".

Een volgend punt dat in het oog springt is dat het nog een volwaardige zilveren munt betreft die ondanks zijn reeds tot 30 mm gereduceerde diameter, nog exact 10,4375 gram zuiver zilver bevat wat hem, gezien zijn nominale waarde van 50 franken, typeert als een munt uit de goede oude tijd. Voorwaar een mooi voorbeeld van een economische basiswet (wet van Gresham) "minderwaardig geld verdriift altijd goed geld". Zeker komt dit tot liting als men weet dat de herdenkingsmunt geslagen ter gelegenheid van de 150ste verjaardag van onze onafhankelijkheid nog ongeveer 5 gram zuiver zilver bevat voor een nominale waarde van 500 frank en dat het hier in feite om een koper-nikkel munt gaat verzilverd met 2 x 0,25 mm zilverlegering aan 925 o/oo. Arm België ...

Natuurlijk de zilverprijzen heeft men niet in de hand, zeker niet als schatrijke Amerikanen en oliesjeiks op de zilvertoer gaan ! Toch kan men zich de vraag stellen waarom België, dat toch kan bogen op een zeer rijk cultureel historisch verleden, niet de

gelegenheid te baat neemt om bijvoorbeeld op de tijdsperiode van één jaar, twee of drie zilveren herdenkingsmunten op 25 mm formaat, desnoods aan 680 o/oo zilverlegering uittegeeft. Er zijn historische verjaardagen, gebouwen, culturele manifestaties enz. te over. Indien men gebruik maakt van dit kleiner formaat en de iets lagere zilverlegering dan kan men de kostprijs en de uitgiftewaarde drukken. Wat zeker in deze krisistijd de verkoop zal ten goede komen. Trouwens ik heb zo de indruk dat de Belgische muntverzamelaars de grotare munten zoals bijvoorbeeld het 500 frankstuk met zijn 37 mm doormeter en zijn kostprijs van 1.000 fr voor de gepolijste stempelversie, toch wat te zwaar op de maag liggen. Temeer daar deze gepolijste stempel slechts 510 o/oo edelmetaal bevat en een zilvergewicht heeft van 12,75 gram.

Nochtans ben ik er van overtuigd dat er in België ook herdenkingsmunten met gegarandeerd verkoopsucces kunnen op de markt gebracht worden, vooral als de thema's inslaan en als de nominale waarden niet opgeschroefd worden ! Nieuwe herdenkingsmunten zouden volgende winstpunten opleveren :

- Belgische muntontwerpers zouden beter bekend raken in het buitenland, en wie weet misschien buitenlandse opdrachten kunnen in de wacht slepen.
- Er zou bevoegd bijkomend personeel kunnen aangeworven worden bij de Koninklijke Munt, b.v.b. om voor verkoop van de herdenkingsmunten en de nieuwe jaarlijkse muntenreeks te zorgen. Ook om publiciteit te voeren, vooral in kapitaalkrachtige landen, zoals de Royal Canadian Mint op dit ogenblik doet voor haar nieuwe muntuigiften, om maar één voorbeeld te noemen.
- De plaag van de plaatselijke "nep"-munten en medailles in alle formaten, die slechts dienen om goedgelovigen zand in de ogen te strooien en als enig doel hebben de kassen van feestcomitees en verenigingen te spijzen, zou voor eens en voor altijd een flinke deuk kunnen krijgen.
- Het zou een middel kunnen zijn om buitenlandse valuta's binnen te halen. Bedenk maar eens wat Oostenrijk op dat gebied al verwezenlijkte. Waarom toch blijft België steeds bij de pakken zitten en laten we ons de kaas van het brood snoepen ? Nederland is ons op dit gebied de loef aan het afsteken, denk maar eens aan de herdenkingsmunt van de Unie van Utrecht (in koper-nikkel. Aan de munt van de Nederland-Amerika betrekkingen, aan de munten verwezenlijkt bij de troonopvolging, deze laatste eveneens in koper-nikkel, en zeker aan de naar Belgische maatstaven wel erg futuristisch uitgevoerde herdenkingsmunt van "Willem van Oranje, de Vader des Vaderlands", bijgenaam "De Zwijger". Deze herdenkingsmunt die in Nederland het onderwerp was van fel uiteenlopende kritieken, gaande van archieslecht tot subliem, slaagde er toch maar in om alle verkooprecords te verpulveren. De één miljoen zilveren munten die de vierhonderdste overlijdensdag van Willem van Oranje herdachten waren nagenoeg op één dag uitverkocht. De handtekening van de Zwijger, die de keerzijde van de munt sierde, zorgde in extremis voor "gouden uren" voor de Nederlandse schatkist.

Niet alleen onze noorderburen, gewiekste zakenlieden die ze ten

allen tijde waren "en blijven" doch ook onze zaidarburen met hun "nationaal monument" "La Monnaie de Paris", gaan in de konkurrentieslag onder het thema "De Geschiedenis van Frankrijk begint vandaag" Marie Curie, subliem geportretteerd voor het nageslacht siert, er als eerste beroemdheid een eerste munt van een nieuwe Franse collectie. Arm België ! Bij ons kan men zelfs de jaarlijkse muntsets niet meer verwezenlijken en dit nochtans met de hypermoderne Koninklijke Munt die met de beste buitenlandse kan wedijveren ! Met zowel moderne machines en muntpersen, als kwalitatief geschoold personeel. Nogmaals arm België !

Dit jaar en de eerstkomende jaren worden jaren van kapitaal belang voor onze economie en ons land en ook voor onze Koninklijke Munt. Het is ofwel mee evolueren en de boeg volledig omgooien ofwel bij de pakken blijven zitten en hopeloos achterop geraken op alle gebied ! Het is nu nog niet te laat, maar wel de allerhoogste tijd ! Nochtans bood 1985 gelegenheden te over om één of meerdere herdenkingsmunten te verwezenlijken. Een eerste zeker niet alledaagse gebeurtenis van wereldformaat was het bezoek van zijn pauselijke eminentie Johannes Paulus II aan ons landje. Een tweede gelegenheid was de 150ste verjaardag van de Nationale Maatschappij van de Belgische Spoorwegen, maatschappij waarvan de 100ste verjaardag reeds aanleiding was tot de uitgifte van een mooie herdenkingsmunt. En een derde en zeker niet de geringste gelegenheid was de zilveren bruiloft van onze vorsten. Ziedaar keuze te over.

Doch wat baat het dat men in België hemel en aarde poogt te bewegen om iets gedaan te krijgen ? Dan nog iets wat de culturele uitstraling van ons land enkel kan ten goede komen.

Roger STAELENS